

Uudistettu luonteen jalostusarvostelu

Jakob Lykke Voergaard, Ida Hansson, Terhi Vahlsten

Viimeisen kolmen vuoden aikana jalostusarvojen laskennassa on otettu käyttöön single step-menetelmä. Tähän mennessä kahdeksan ominaisuuden tai ominaisuusryhmän jalostusarvot lasketaan single step-menetelmällä ja nyt on tullut luonteen vuoro.

Marraskuun luonteen jalostusarvot laskettiin ensimmäistä kertaa käyttäen single step-menetelmää. Siirryttäessä käyttämään uutta laskentamenetelmää jalostusarvoissa havaitaan muutoksia, mutta pääasiassa luonneindeksin muutokset ovat pieniä. Joidenkin eläinten indeksi saattaa muuttua huomattavasti. Uusi menetelmä tuo mukanaan joitakin etuja vanhaan menetelmään verrattuna ja uudesta menetelmästä voi lukea lisää artikkelista [Uusi menetelmä lypsykarjan jalostusarvojen laskentaan](#).

Luonneindeksi kuvaa luonteen perinnöllistä tasoa. Indeksillä perustuu karjanomistajan arvioon yksittäisen lehmän luonteesta verrattuna karjan muihin lemiin. Luonne on mukana NTM:ssä.

Rotukohtaiset trendit

Holsteinilla luonteen perinnöllinen edistyminen on lievästi positiivista, joten nuorimpien eläinten luonne on hieman parempi kuin vanhempien. RDC:llä ja jerseyllä luonneindeksin kehitys on tasaista ja uuden menetelmän myötä indeksit hieman nousevat. Kaikilla roduilla uudella ja vanhalla mallilla laskettujen jalostusarvojen välinen korrelaatio on korkea. Tämän johdosta ikäluokkien sisällä havaitaan hyvin vähän muutoksia paremmuusjärjestyksessä.

Arvostellut sonnit ennallaan

Kaikilla roduilla jälkeläisarvosteltujen sonnien indeksit muuttuvat hyvin vähän ja ikäluokan sisällä järjestys muuttuu hyvin vähän. Holsteinilla havaitaan pientä positiivista kehitystä nuorimmissa ikäluokissa, joten nuoret eläimet ovat hieman parempia kuin vanhat. RDC:llä ja jerseyllä luonneindeksin taso hieman nousee. RDC:llä on korkein korrelaatio uuden ja vanhan indeksin välillä. Vuoden 2009 jälkeen syntyneillä jälkeläisarvosteluilla RDC-sonneilla 85 prosentilla indeksi muuttuu korkeintaan kolme pistettä. Vastaava luku on holsteinilla ja jerseyllä 70 prosenttia. Yli viiden indeksipisteen muutoksia havaitaan viidellä prosentilla RDC-sonneista, ja yli 10 prosentilla holstein- ja jerseysonneista

Genomisonnit samalla tasolla

Genomiarvosteltujen sonnien luonneindeksin muutokset ovat samalla tasolla jälkeläisarvostelujen sonnien kanssa. Holsteinilla on pientä positiivista perinnöllistä edistymistä, kun vastaavasti RDC:llä ja jerseyllä indeksien taso hieman nousee. Tosin jerseyllä sonneja on niin vähän, että vuosittainen kehitys jää hieman epävarmaksi. Kuten jälkeläisarvosteluilla sonneilla, RDC-sonnit muuttuvat vähiten, yli 75 prosentilla indeksi muuttuu korkeintaan kolme pistettä. Holsteinilla ja jerseyllä vastaava luku on noin 65 prosenttia. Hieman yli viidellä prosentilla RDC-sonneista indeksi muuttuu yli viisi pistettä, mutta holsteinilla ja jerseyllä yli viiden pisteen muutoksia nähdään noin 15 prosentilla.

Ei muutoksia lehmille

Jälleen nähdään vähiten muutoksia lehmillä, joilla ei ole genomiarvostelua. Holsteinilla trendi on positiivinen eli nuorempien eläinten luonneindeksit ovat parempi kuin vanhempien. RDC:llä ja jerseyllä perinnöllinen edistyminen ja indeksien taso ovat ennallaan. Kaikilla roduilla korkeintaan kolmen indeksipisteen muutoksia nähdään noin 90 prosentilla. Yli viiden pisteen indeksimuutoksia nähdään korkeintaan parilla prosentilla.

Genomiarvostelluilla lehmillä pieniä muutoksia

Myös genomitatuilla holstein naarailla perinnöllinen edistyminen on positiivista, joten nuoremmat eläimet ovat hieman parempia kuin vanhemmat. RDC:llä ja jerseyllä trendi on ennallaan, kun indeksimuutos on korkeintaan yhden pisteen.

RDC:llä nähdään vähiten muutoksia, sillä korkeintaan kolmen indeksipisteen muutoksia on 75 prosentilla. Vastaava luku on holsteinilla ja jerseyllä 65 prosenttia. Yli viiden pisteen indeksimuutoksia on 7 prosentilla RDC-lehmistä ja noin 11 prosentilla jersey- ja holstein-lehmistä.

Pieni vaikutus NTM:n

Luonne on mukana NTM:ssä pienellä painolla (HOL 0.0.4, RDC ja JER 0.03). Uuden menetelmän käyttöönotto luonneindeksin laskennassa ja siitä aiheutuvat muutokset luonneindeksiin vaikuttavat hyvin vähän NTM:n Suurimmalla osalla eläimistä luonneindeksi muuttuu hyvin vähän, mutta muutamilla eläimillä luonneindeksi muuttuu jopa 15 pistettä tai enemmän. Holsteinilla 15 pisteen muutos tarkoittaa 0.6 pisteen muutosta NTM:ssä ja vastaavasti RDC:llä ja jerseyllä 0.45 pisteen muutosta.